

«Carta oberta a Salvador Dalí»: Correspondència amb un mateix

L'obra, escrita pel mateix artista, s'ha de llegir com a retrat i alhora com a eina de construcció d'una personalitat, no com la reconstrucció fidedigna d'una vida

No es tracta d'establir jerarquies entre talents, però del que no hi ha dubte és que Dalí va ser un escriptor excepcional en català, castellà i francès, llengua amb la qual va signar la que probablement és la seva obra mestra: 'Vida secreta de Salvador Dalí'. En francès va escriure també 'Carta oberta a Salvador Dalí', que Edicions del Cràter publica ara en català amb traducció de Valèria Gaillard i que no es va incloure a les obres completes publicades el 2004, en el centenari del naixement de l'artista. Com 'Vida secreta' i 'Diari d'un geni', 'Carta oberta a Salvador Dalí' és també un text que podríem definir com a autobiogràfic. Tots tres, als quals caldria afegir els dietaris de joventut, conformen el corpus biogràfic d'una obra literària extensa, on la ficció va ser testimonial -Dalí només va escriure una novel·la, 'Rostres ocults'- i on l'assaig, a través de llibres i articles, ocupa un espai més que destacable. Tanmateix, de la mateixa manera que cal assenyalar que el punt biogràfic impregna gran part de tota la seva obra, tant la literària (inclosa la part assagística) com la pictòrica, cal advertir del caràcter imaginatiu dels textos biogràfics: no es busca la fidelitat dels fets, sinó la construcció d'una identitat, l'afermament d'un personatge. 'Carta oberta', com els altres dos llibres, s'ha de llegir com el retrat i alhora com l'eina de construcció d'una personalitat, i no com la reconstrucció fidedigna d'una vida. És exemplar en aquest sentit, ja que es construeix a través d'una sèrie de missives que el mateix Dalí s'envia a si mateix, cartes en què trobem les diferents personalitats del pintor: l'"avidadollar" -tal com el va definir André Breton per les seves ànsies de guanyar diners-, el "geni", el venerat o el Dalí sense més. L'autor posa d'aquesta manera en escena les diferents personalitats de l'artista que discuteixen i es confronten entre si. No hi ha un ordre cronològic que organitzi el relat i la lògica interna no és més que la il·lògica i, només aparent, aleatòria associació d'idees. D'aquí, una prosa en què la puntuació no segueix les regles normatives i una veu narrativa no homogènia: ens trobem cartes en què clarament l'emissor apel·la al receptor, cartes en què la figura del receptor es desdibuixa i que remeten més a l'escriptura diarística, i cartes amb una forta connotació assagística. En efecte, la pintura és objecte central de les disquisicions entre les diferents personalitats de Dalí, disquisicions totes elles en què l'objecte és la pintura i la filosofia, en sentit ampli -de la psicoanàlisi a la filosofia moral-, la clau de lectura, el lloc des d'on pensar estèticament i formalment la pintura i des d'on pensar-se com a subjecte múltiple i contradictori. En literatura, com en qualsevol art, el com és el què, i Dalí n'era plenament conscient. Si bé afirmava que el que era important de la seva literatura era el que deia i no l'estil, sabia bé que allò que deia era inseparable de la manera -la puntuació, la prosa, els termes emprats, la (des)estructura, l'associació d'idees...- com ho deia. Dalí va ser un mestre de la forma i del traç, tant en pintura com en literatura, d'aquí la dificultat a l'hora de traduir un text que crea les seves pròpies normes, un text a través del qual l'autor -el mateix es podria dir de James Joyce- crea una veu diferent, complexa i feta de tons contraposats. Una veu que crea la seva pròpia (des)harmonia.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2026/05/13/carta-oberta-salvador-dali-correspondencia-129390805.html>